

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ НА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За матеріалами А. Г. Красовської,
директора ДП "Український інститут промислової власності",
кандидата економічних наук;
В. М. Лало,
радника директора, кандидата економічних наук

На засіданнях Громадської ради Міністерства освіти і науки України обговорюються питання прискорення розгляду заявки на об'єкти інтелектуальної власності (праворуч – Володимир Лало, Алла Красовська, Валерій Кухар, Володимир Жаров)

Найголовніші завдання Українського інституту промислової власності на сучасному етапі:

- якнайповніша автоматизація всіх процесів діловодства за заявками;
- модернізація створених технологічних баз даних з метою забезпечення їх відповідності сучасним світовим вимогам;
- підвищення якості експертизи та скорочення терміну розгляду заявок.

Науково-технічна експертиза заявок на винаходи проходить три етапи.

Заява на видачу патенту України на винахід подається на спеціальному бланку установленної форми, яка за змістом подібна до форми, що існує в усіх патентних відомствах світу.

На першому етапі експертизи, який називається *попередньою експертизою*, заявка, що не містить пропозиції заявника щодо

віднесення винаходу (корисної моделі) до державної таємниці, розглядається на предмет наявності в ній відомостей, які можуть бути віднесені до державної таємниці. Такі моменти дуже важливі в експертизі.

На другому етапі, який називається *формальною експертизою*, спочатку встановлюється дата подання заявки на підставі перевірки відповідності її визначеним вимогам. Встановлена дата подання є так званим пріоритетом заявки на винахід. Тож якщо конкретний винахідник чи наукова установа мають серйозні наміри, якщо проведено відповідні дослідження, і автори ідеї впевнені, що подібної розробки в світі немає, вони можуть протягом 12 місяців від дати подання першої заявки в Україні подавати подібні заявки в іноземні патентні відомства й наповняти, щоб пріоритет цієї першої заявки був збережений. Це все, до речі, передбачають положення Паризької конвенції про охорону промислової власності, підписаної 20 березня 1883 року. Станом на 1 січня 2002 року 171 держава є учасницею Конвенції, серед них, від 25 грудня 1991 року, і Україна. Згідно з положеннями цього важливого документа і наша держава, отримавши з-за кордону заявку, до яких додано копії раніше поданих (у межах 12 місяців від дати подання), визнає право пріоритету попередньої заявки на своїй території.

На завершальному етапі формальної експертизи експерти інституту ретельно перевіряють, чи всі формальні вимоги до заявки виконані і, якщо так, надсилають заявнику відповідне повідомлення про завершення цього етапу експертизи. Чи вийде з даної заявки патент, ще невідомо, але формально все повинно бути виконано правильно.

І тільки після цього за спеціальним клопотанням заявника, яке подається не пізніше трьох років від дати подання заявки,

Український інститут промислової власності проводить третій, завершальний, етап – *кваліфікаційну експертизу*, яку ще називають експертизою по суті. Здійснюють її висококваліфіковані фахівці, які мають, крім основної вищої освіти, ще й спеціальну патентну. Також зрозуміло, експерти володіють щонайменше російською, англійською та іншими іноземними мовами, адже повинні працювати на світовому рівні. Звичайно, що значну роль у кваліфікаційному рівні експертних фахівців відіграє стаж роботи. Класним експертом людина стає через п'ять–сім років роботи. Саме тоді вже набувається досконале знання технічної сфери, якою займається конкретний спеціаліст, вільне володіння прийомами експертизи.

На отримання патенту на винахід може претендувати заявник тільки у тому випадку, коли його винахід є новим, тобто якщо він не є частиною рівня техніки, який включає всі відомості, що стали загальнодоступними у світі до дати подання заявки.

Не збільшуючи кількості експертів, вдалося скоротити строки розгляду заявок на винаходи. Сьогодні цей строк складає 2 місяці для проведення формальної експертизи і у середньому майже 16 місяців для проведення кваліфікаційної експертизи. Досягнуто таких же строків розгляду заявок на винаходи, як і у ЄПВ, Роспатенті та в деяких інших провідних патентних відомствах. Тому можна вважати, що досягнуті у нас строки тривалості експертизи заявок на винаходи вже не потребують істотного скорочення, потрібно лише стабільно витримувати їх надалі.

На знаки для товарів і послуг строк складає майже 12 місяців. Його доцільно скорочувати й надалі, однак граничним строком, після якого скорочення вже не є доцільним, слід вважати 6 місяців – строк конвенційного пріоритету.

Останнім часом зберігається тенденція до збільшення кількості заявок на всі об'єкти

Правова охорона інтелектуальної власності

промислової власності (ОПВ) та виданих охоронних документів.

Станом на 01.06.2007 р. (від 1992 року) всього зареєстровано 199 123 охоронних документи на об'єкти промислової власності, з них:

- 83 883 патенти на винаходи з урахуванням перереєстрованих авторських свідоцтв та 20-річних після так званих "коротких" (деклараційних);
- 23 599 патентів на корисні моделі;

- 14 334 патенти на промислові зразки;
- 77 297 свідоцтв на знаки для товарів і послуг з урахуванням розділених реєстрацій;
- 5 свідоцтв на топографії ІМС;
- 3 реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару;
- 2 свідоцтва на право використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

Внесення до державних реєстрів відомостей щодо розпорядження майновими правами на об'єкти промислової власності

Загальна кількість реєстрацій договорів щодо розпорядження майновими правами на ОПВ за період 2000–2007 роки (станом на 10.04.2007) склала 6 432:

4 034 реєстрацій стосується передання виключних майнових прав на ОПВ, в тому числі:

- 2 979 на знаки для товарів і послуг;
- 813 на винаходи та корисні моделі;
- 242 на промислові зразки.

2 113 реєстрацій стосується видачі ліцензій на використання ОПВ, в тому числі:

- 1 528 на знаки для товарів і послуг;
- 489 на винаходи та корисні моделі;
- 96 на промислові зразки.

285 так званих "відкритих" ліцензій на використання винаходів, корисних моделей та промислових зразків.

Слід відмітити, що загальна кількість реєстрацій договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти промислової власності за 3,5 місяці 2007 року (390 реєстрацій) перевищує кількість реєстрацій, здійснених за весь 2000 рік (372 реєстрації).